

Resumé

Festinaskandalen i 1998 indledte en hidtil uset global kamp mod doping. I kølvandet er fulgt tiltag såsom en markant øget testvirksomhed, whereabouts og biologiske pas, men til trods herfor er der ikke sket revolutionerende holdningsændringer i cykelsportens kultur med hensyn til brugen af doping. Groft sagt kan man tale om to kulturer, der taler hver sit sprog, hvorfor afhandlingen peger på, at der kan være grund til at gå andre veje. Dopingspørgsmålets generelle karakter gør det nærliggende at slutte, at der må ligge en generel livspraksis bag, der sætter sig igennem i forhold til en række centrale livsområder. Samtidig adskiller cykelsporten sig markant fra en række andre store sportsgrene såsom fodbold og håndbold i forhold til antallet af dopingdømte. Afhandlingens problemformulering lyder derfor:

Kan elitecykelryttere siges at have en særegen livspraksis, og i så fald på hvilke måder finder den udtryk?

Typisk ser man cykelsport og sport i det hele taget som et barn af det moderne samfund – blandt andet illustreret med det olympiske motto: Citius, altius, fortius, der kan ses som et billede på det moderne samfunds vækstideologi. Cykelsporten er i den henseende eksemplarisk, idet den fødes med opfindelsen af en maskine, mens maskinens motor, rytteren, har en mekanisk kropsopfattelse og samtidig gør flittig brug af diverse tekniske hjælpemidler. Modernitetsbilledet er dog ikke en fyldestgørende forklaringsramme, hvis man vil forstå cykelrytternes særegne livspraksis. I stedet tages der kontakt til den kristne askese. Afhandlingens tese lyder:

Der er en række strukturelle lighedstræk mellem cykelrytterens og den kristne askets livspraksis, som tager afsæt i en passioneret livsindstilling, der sætter et markant præg på den samlede livspraksis.

Afhandlingen henter blandt andet støtte hos sociologen Max Webers analyse af den protestantiske etik og kapitalismens ånd, idet Weber fremhæver, at reformationens betydning lå i, at "enhver skulle være munk livet igennem". Såvel munkens, calvinistens som cykelrytterens livspraksis har det tilfælles, at der er tale om en passioneret livsindstilling, hvor selvkontrol, dedikation og selvdisciplin går hånd i hånd med håndhævelsen af en konsekvent metodisk og systematisk livspraksis, der former krop og sind. Set i det lys fremstår cykelrytternes mekaniske kropsopfattelse som andet og mere end et sind- og kropsbillede på det moderne samfund.

Afhandlingens videnskabsteoretiske og metodiske afsnit baserer sig på en drøftelse af gyldighedsspørgsmålet i forhold til casestudiet og det kvalitative interview, som udgør afhandlingens empiriske grundlag. Gennemgangen sættes i relation til spørgsmålet om studiet af rytternes intuitive tavse vidensformationer, det vil sige ekspertviden. Centralt for overvejelserne står Bent Flyvbjergs tænkning om casestudiet og det konkrete videnskab, der baserer sig på Dreyfusbrødrenes læringsmodel om forholdet mellem regelbaseret og intuitiv viden på ekspertniveau. Ligeledes indgår den italienske historiker Carlo Ginzburgs indicieparadigme, som danner grundlag for en drøftelse af virkelighedsprincippet og metodespørgsmålet. På linje med Flyvbjerg og Dreyfusbrødrene peger Ginzburg på, at indicieparadigmet ikke kan være stringent på samme måde som hos naturvidenskaberne, blandt andet fordi vi har at gøre med *connaisseurs* "stumme" vidensformer, der er knyttet til situationer, hvor "faktorernes unikke og uerstattelige karakter er af afgørende betydning for de involverede personer". Afhandlingen peger på, at studiet af rytternes intuitive vidensformationer befordres af, at deres passionerede livspraksis er bygget op omkring en række metodisk systematiske kropsdisciplinerende

teknikker, som det er muligt at identificere gennem interviewet. I afhandlingens første del indgår ligeledes en diskussion af relevansen af at drage paralleller til kristen askese med henblik på en forskningsmæssig positionering af afhandlingen.

Afhandlingens empiri baserer sig på kvalitative interview foretaget med 42 cykelryttere fordelt på tre grupper: Unge talenter (17-23 år), professionelle og semi-professionelle cykelryttere (23-36 år) samt "pensionerede" ryttere (30-70 år).

Analyserne af afhandlingens empiriske materiale falder i otte kapitler, der fokuserer på betydningen af rytternes asketiske livspraksis i forhold til koner, kærester og sociale relationer, uddannelse, kost, træning, selvdisciplin, ambitioner, vægtpineri, afsavn, ekstremer, frihed og bundethed, konkurrence og smerteerfaringer. Samlet set tegner analyserne billedet af en altopslugende livspraksis, der er båret af en passioneret livsindstilling, der mere eller mindre betingelsesløst sætter sit præg på alle livets områder. Uddannelse og civil karriereplanlægning er der hverken tid, lyst eller overskud til. Familie, venner, koner og kærester må indordne sig under cykelryttertilværelsens krav. Rytteren befinder sig konstant inden for rammerne af et stramt og disciplineret selvvalgt regime, hvor smertegrænser, træningsdisciplin, vægtpineri, den rette diæt mv. skal danne grundlag for de præstationer, han i sidste ende måles på. Man kan derfor tale om, at rytterens livspraksis er koncentreret om en konstant afsøgning af kroppen og sindets grænser med henblik på at præstere. Selv den korte vinterpause står i cykelsportens tegn, idet der hos de fleste er en klar bevidsthed om, hvor mange gange de skal gå i byen for at være mentalt beredt til mødet med den kommende sæsons strabadser.

Afhandlingen konkluderer, at man som et samlende begreb for cykelrytternes livspraksis kan tale om cykelsportens asketiske kaldsetik, hvorfor man kan tale om cykelsport som et præ-moderne fænomen.

Som nævnt sigter afhandlingen på at give et indblik i "den anden" kultur. Afrundingen forfølger det spor ved at vende tilbage til kløften mellem de to kulturer gennem en diskussion af skyldbegrebet i henholdsvis en etisk og en religiøs kontekst.

Diskussionen peger på behovet for at bløde skellet mellem de to kulturer op gennem dialog, der bevæger sig ud over dopingkampens etisk betingede tilgang.